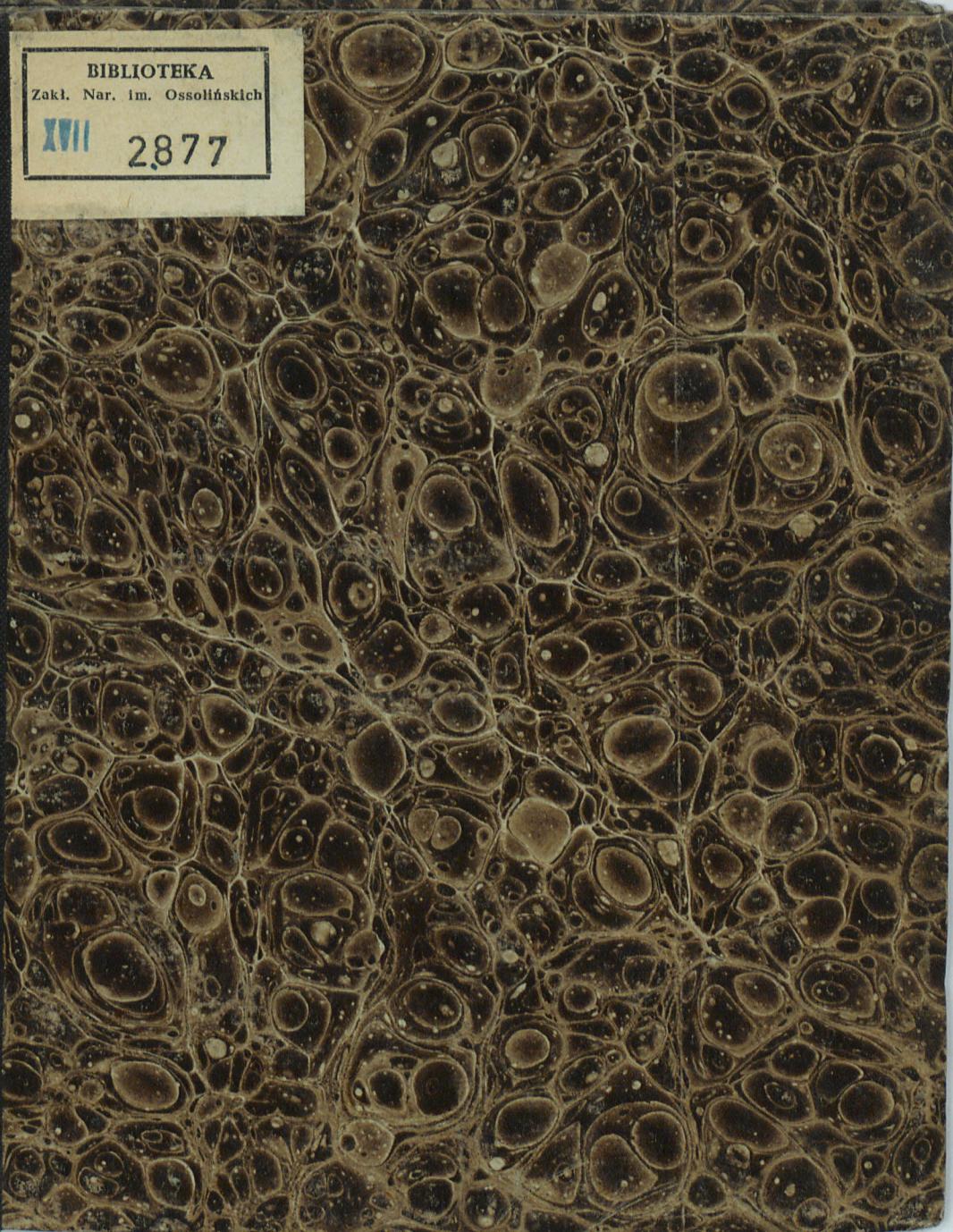

BIBLIOTEKA

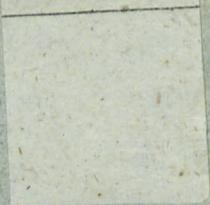
Zakł. Nar. im. Ossolińskich

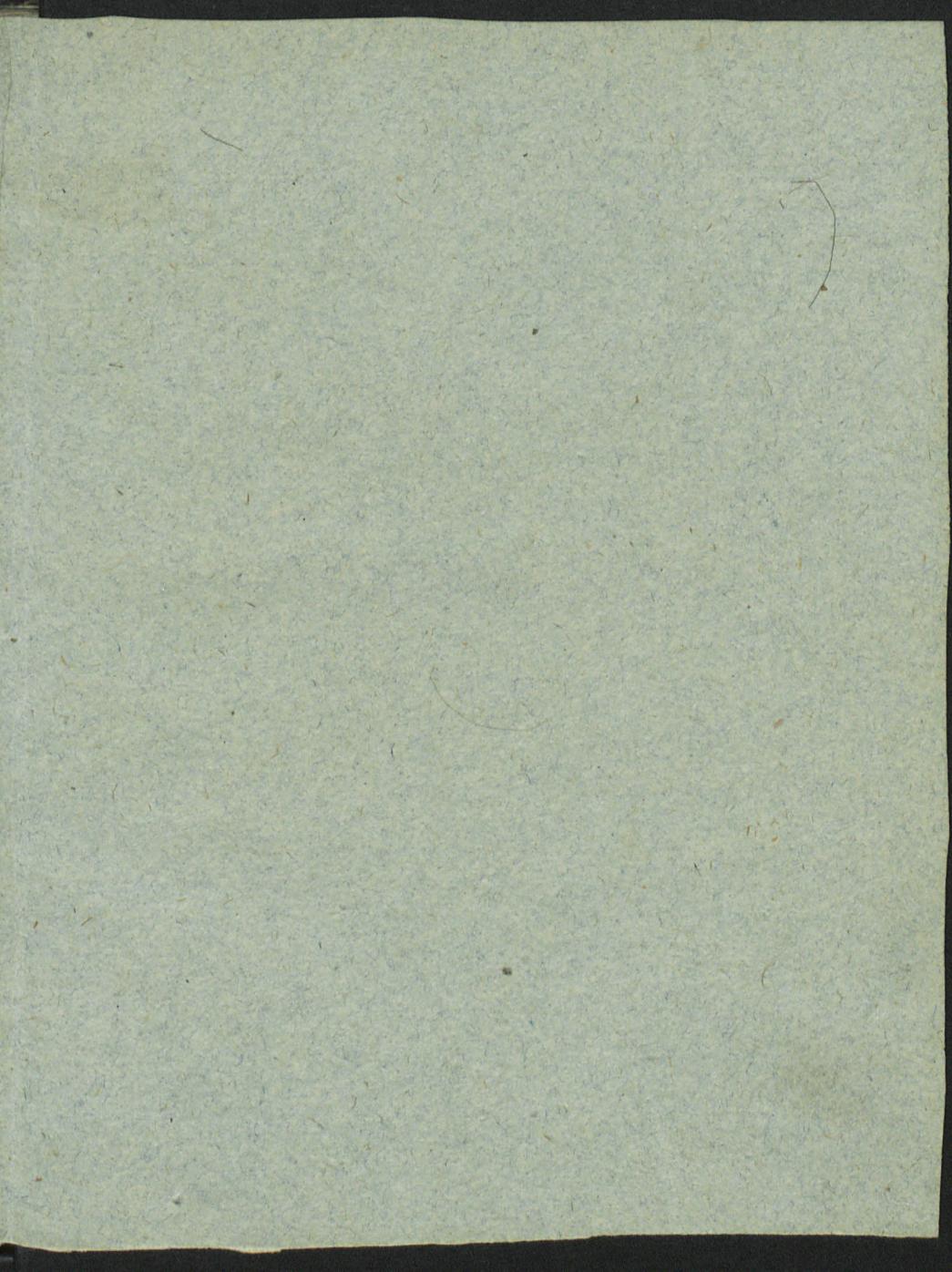
XVII

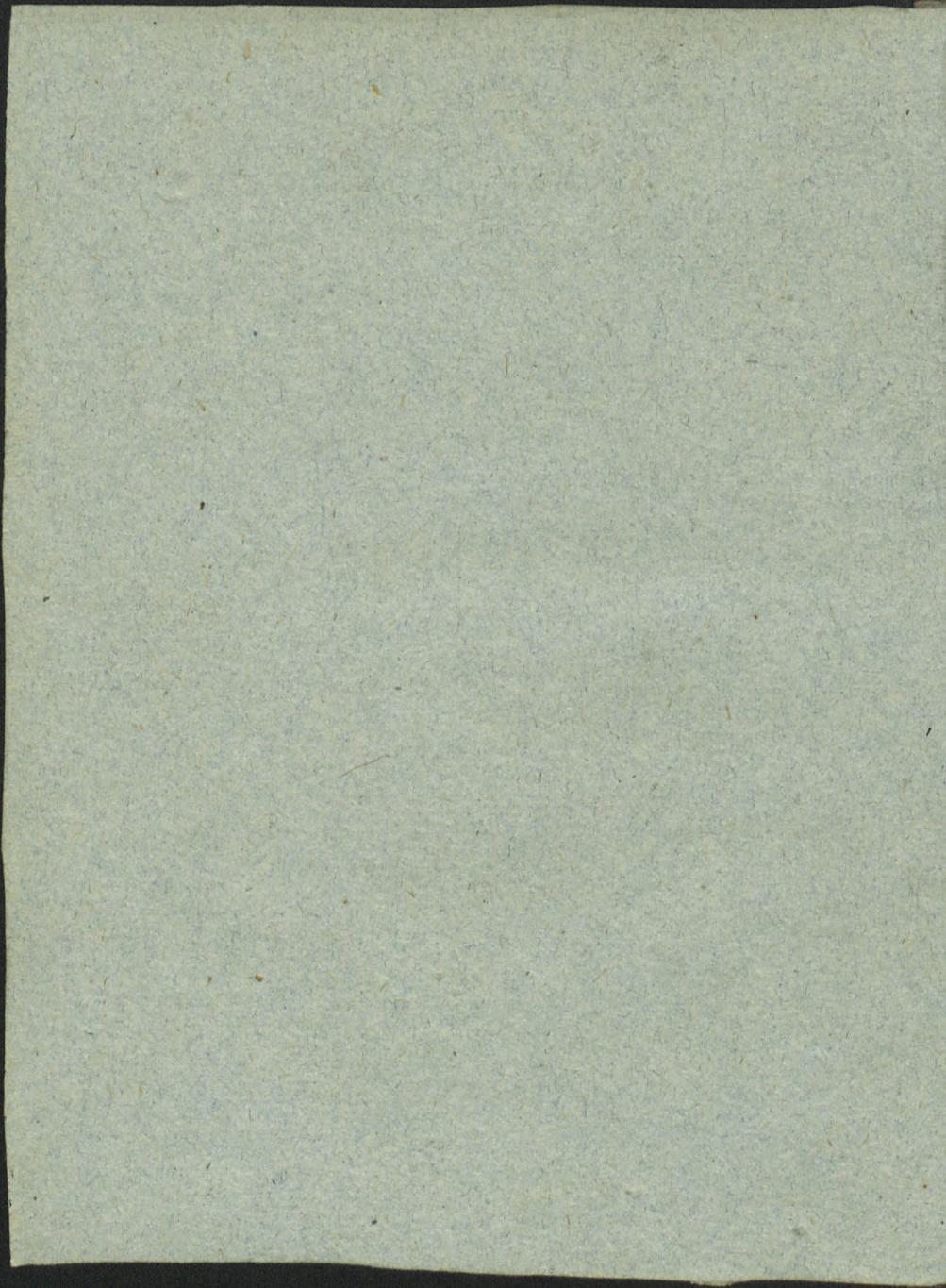
2877

2.044

16
16

C A S V S
S A N C T A E
SEDI A P O S T O L I C Æ AC
ORDINARIÆ T A M EX I V R E
Q V A M C O N S V E T U D I N E.
R E S E R V A T I

P O S N A N I A E,
In Officina Alberti Reguli, Anno Domini.
M. DC. X X X. VIII.

Placid. 1609. 19 Sept. 9. 1609

2.044

XVII - 2877 - II

CASVS RESERVATI. TO IEST:

SP
Rzypadki duszne / grzechow / y
klatew / które na każdy Rok / w
dzień Wielgozwartkowy / według
Bullam Cenę Domini. Oycze ſo
Papież publikuje / y do rozgrze-
fenia sobie właśnie zahowuje /
nizy opisane ſo.

Te zas Casus / abo przypadki duszne / grzechy
y klatewy / które z prawa Oycu S. przynależą /
iż nie każdemu przedostatek ksiag prawnych /
wiadome bydż moga: krótko co potrzebnijsze
zebrane / y napisane ſo.

Uaprzod tedy wpadais w klatew Papieſko /
ci rohypscy / ktorzy Duchowuo osobe iakolwiek /
bodż świecke / bodż zakonne / zranię / abo ude-
rzo. b Nci też / co to czynic komu roskazuo / co
do tego pomagać / co natózejewalais / y gdy ſie
ich imieniem oſtanie / mocno przy tym stois.

Item. Cikorzych Kommissarze Papieſcy zao-

Ca: 17. q. 4. Ca.
29. Si quis sua.
date.

b cap. Mulieres.
de sent. excom;
lib. 5. tit. 39.
b Illi vero.

Casus Reservati.

Uma: gdy inż Koś wynidzie całkowey kłetwie.
Item. Ci ktorzyby zakleci byli od Biskupów
dla te^o iż fałszywe listy Papieskie miały gdzie przez
dni dwadzieścia Biskupowi nie beda posłuszní.

Cap. Quarenti.
de off. de leg.

Cap. Dura. de
crimine falsi. §.
Adiuentes.

Ca. Significant.
de sent. excom.

Ca. Nuper. de
sem. excom.

Cap Conquesti
funt. de sent.

Cap. Eos qui de
sentent. Excom.
in 6.

Clem: Religiosi.
de Privileg. lib.
§. tit. 7.

Item. Duchowne osoby/ które wiedząc/ do
browolnie przypuszczają do służby Bożej/ miały
nowicie od Stolicy Apostolskiej zaklęte/ y pu-
blikowane.

Item. Ci/ ktorzy wiedząc obcują z takimi
zaklętami/ mianowicie w onym wystęku/ dla
którego się zakleci.

Item. Ci/ ktorzy ze złością pala/ Kościoły/
Blaštory/ y inhe mieysca pobożne/ także Świe-
toładzcy/ ktorzy wylamują/ y wylupują Ko-
ścioły/ gdy wynidzie przeci w im publikacya od
Biskupów/ po publikacyj bowiem nie może ich
rozgrzebić tylko Ojciec Święty.

Item. Rozgrzebeni / dla niebespieczenstwa
śmierci od kłetwy Papieskiej/ gdyby po takim
niebespieczenstwie/ mogac/ nie starali sie o roz-
grzebienie Papieskie. N tez ci/ ktorzyby dosyć
nie uczynili temu/ co przy rozgrzebieniu takim
skubowali.

Item. Wpadając w kłetwe Papieska/ Za-
konicy/ choć nie Profeszy/ ktorzyby sie ważyli/
bez pozwolenia Plebańskiego/ albo Urzedu Bis-
kupiego administrować Sakramenta Ciałopanie-
skiego/ Olejus./ Małżeństwo żegnać komużko-
wicę

Casus Reservati.

wieś. Także ważliby sie kogo rozgrzebyć ab Ex-
communicatione lata à Canone: to iest od kłosów
prawa duchownego abo też rozgrzebyć przećiw
Statutom Provincialnym y Synodальным/ to
jest (iako oni żowią) à poena, & à culpa. Oprocz
tych przypadków/ których Prawo y Przywile-
je/ im pozwalać.

Item, Duchowni/ bądź Święci/ bądź Za-
koni/ ktorzyby przypowiadili kogo aby ślubo-
wał pogrześć się dać w ich Kościele: abo żeby inż
nie odmienić/ iessliby sobie v nich obrat pogrzeb.

Clem. Cupient
tes de pauci h.
Sand.

Item, Ci wąscy/ by nawyzszeego stanu/
ktorzy przymuśiało Kapłany/ mieć Mho na
miejscu tym / które jest Interdictem zakażanem/
aby na nim żadne nabożeństwo nie było odprawiane/ y iakoż kolwiek zwody wąscy ludzie klecie/
y podlegle Interdicto, do słuchania Mszę S.
Nież ludzie/ bądź kleci/bądź Interdictowi po-
dlegli/ co wynieść niechca/ gdy im z Kościoła
wychodzić kaza: y wąscy insy/ co zabraniają/
aby tacy ludzie z kościoła nie wychodzili/ z kro-
rego im wynieść roszczenia.

Clem: Gratias ad
nos de sentent.
Excom.

Item, Ktorzyby ważli sie rozgrzebyć ko-
go od tych ślubów P. Bogu uczynionych: Od
ślubu pielgrzymowania do Jerozalem. Pieł-
grzymowania do Rzymu. Pielgrzymowania do
ś. Jakuba grobu. Od ślubu / wstopić do żałos-
tu: y od ślubu zachowania czystości. Też y či/
co by

Extrang. Lit
Dominici. 2. de
Panit. Et remiss.

Casus Rescrutii.

aby sie wazyli rozgryzesc od przypadkow o-
pisanych w Extrawagancie: Etsi Dominici. 2.
De penit: & remiss.

Extravag. de Si-
mon. lib. 5.

Extravag: Cum
detractabile. de
Sim. lib. 5. cap. 2.

Greg. XI. in sua
Const. que incip.
Bellicite.

Pius V. in sua
Const. Licet fel.
record.

Nauar: de Sim.
Consid. cap. 23.
a. 109.

p. Nauss. be Ex:
con. PP. reser.
cap. 27.

Greg XIII. Const.
Vbi gratia.

Item. Ci ktory daia/ abo biora co/wjgle-
dem wstepowania do Zakonu.

Item. Ci ktory dopuszczaia sie Symoniey/
abo swiectokubstwa rzeczo same wykonanego/ z-
strony swiecenia na Baptainstwo / abo Benefi-
ciu miaskiego. Nteż ci/ przez ktorych sie to dzicie.

Item. Ci/ ktory opatruje kogo Benefici-
um Kościelnym/ w ten sposob co biora: abo
przez kontrakty iaki/ Prawu y Banonom swie-
tym przeciwnem/ przywodzące tego / aby im co
obietano bylo.

Tęże klatwie podlegli/ yowi ktory Ben-
ficia dostais per Simoniam (iako Doktorowie
zowią) confidentalem: to iest/ gdy kto to kon-
dycja daie komu Beneficium, y owe go tej tym
sposobem bierze/ aby ie niesobie wlasnie/ ale ko-
mu inhemu/ ktoryby snadz na on czas/ abo przez
niesposobnosć/ abo przez impediment iaki/ we-
dług prawa y Banonow ss. nie mogł bydż insti-
tuowany/ zatrzymał.

Item. b Ci ktory bez dozwolenia/ y bez przo-
czyn slusnych/ wchodzi do Blaskoru Paniem
Zakonnych.

Item. Wszyscy/ tak Duchowni/ iako y
Swietcy/ iaki jokolwiek stanu/ y doskownosci
ludzie/

Casus Reservatio.

ludzie / ktorzy Jurisdiccyo / dobrá / czynne / po-
zytki / y w felalie dochody Kościelne / Blasztorne/
do Beneficium / abo iakiego innego miejscā pobo-
żnego należace / sobie przywlaściż aia: abo wiec
przeßkädzaiś / żeby nie dochodzily tych / ktorym
stusnie przynależo.

Conc. Tri. Seſſ.
22. Cap. in de-
reſor.

Item. Ci ktorzy poiedynek odprawiaſi Pá-
nowie tež / ktorzy im plácu / dozwalaio / poma-
gaio / rázdo / y przy tym bedo.

Greg. XII II. Ad
rolend.

Conc. Tri. Seſſ.
25. ca: 39 de ref.
Cap. Tua nos
defent; Agcomu-
mum.

Item. Ci / ktorzy dla namyſłego palenia
domow / zboża / piñszych rzeczy / bywaio od Bi-
skupā zakleci / y publikowani; abowiem po rá-
kowym zakleciu / y publikowaniu / nie moga bydż
cozgřeszeni / tylko od Oycá Świeſtego.

Jest innych wiele tālích przypadkow y klas-
terw / Scolicy Apostołskiey zachowanych / które
iż w Polſeze rzadko ſis erâſiaſa / nie zdáto ſis ich
tu wypisowac: iednak Plebani y Spowiednicy
miaja o nich wiadomość mieć / ex Nauaro & alio-
is probatis Authoribus.

Grzechy y Klatwy , ktore do ro- zgrzeszenia zwierzchności Biſku- picy z práwa ſą zachowane.

N Dzprzod wypadnia w Klatwe Wykupio z pra-
wa Duchownego / Bięleglowy / iakiegobyo
A3. kol wiecz.

Casus Reservati.

Cap. Mulieres.
de sent. Excom;
lib. 1. tit. 39.

cap. Peruenit de
sen. Excom.

Ca. Nuper. de sen-
ten. Excom.

Nauar. de Excom;
ref. Epis. c. 27.

Ca. Nuper. de
sen. Exc.

Ca. Monachi. de
sen. Exc. Nauar.
de Excom. ref.
Epis. cap. 27.

Ca. Eos. de sent.
Excom. In 6 lib.
3. tit. II.

Index. IV. in
Cap. Quamuis.
de sentent Ex-
com.

Kolwiek stanu byly / ktore osoby Duchowne bedz;
Swietekie / bedz Zakonne / bli.

Item. Wpadaic ci / ktory Duchowne o-
sobe takoz kolwiek nie skodliwie uderza.

Item. Biskupiemu rozgrzeszeniu podlegla
Klatwa / ktora sam wyda swym Statutem na
kogo / y sobie rozgrzeszenie iey zachowa.

Teyze klatwie podlegaio / y owi co obciuo z
zakletemi / w tym wystepku / dla ktorego jest
zaklety.

Item. Klatwa Papieska / od ktorey ro-
zgrzeszenie / dla jakieg sluzhney przyczyny bywa
pozwolone Xiezy mizjego stanu; abowiem ta-
kie rozgreshenie / nie kazdemu Kaplanowi / ale sa-
memu Biskupowi nalezy.

Item. Gdyby rozgrzeszeni od Stolice Pa-
pieskiej / abo Legatorow / y Kluncyusow / miat
wskazanie / aby sie stawil Biskupowi / abo inzym
Sedziorom / dla pokuty swietey; y zebi dosyc uczy-
nil tym / ktorych obrázik / abo tym dla ktorych
zaklety byl / a takiemu by roskazaniu / moge / ja-
ko napredzej posluhen nie byl. Abowiem taki
kazdy / dla nieposluzenstwa / wpada zas w kla-
twe pierwso; od ktorey iednak Biskup rozgrze-
syc moze.

Item Biskupiemu rozgrzeszeniu podlegla
Klatwa Papieska / ktora na sobie maja ci / co do
Stolice Rzymiekiej Papieskiej / wedle rozsudku
Biskup.

Casus Reservati.

Biskupiego/nie moge przybydż/przesłusny im-
pedyment/dla rozgrzeszenia/choć powinni byli.

Item Biskupiemu rozgrzeszeniu podlegli ci/
co pale domy/zboża/y inne rzeczy/nie z przygo-
dy/ale w myślne/tak przesz pryncypata samego/
iako y pomocnika jego/rada/y ratunkiem.

Item Grzechy wszelkie cieńskie/popel-
nione lawnie/ze zgorszeniem drugich/za które
solennis/to jest/z powrem ceremoniami/lawna
potulta naznaczona bydż ma.

Item Bluznictwo lawne/y wiadome/
przeciw P. Bogu/Pannie Maryey/y Swietym.

Item Grzech/którego Biskup dla słusney
przychyny rozgrzeszyć niechciał.

23. q. 8. Cap.
Pecunium.

Nauar. de Cas.
reser. Cap. 27.

Cap. Statutus.
de Maledic.
Distin. 21c Cap.
Inferior..

Grzechy Biskupiemu rozgrzesze-
niu, wedle pospolitego, y dawnego
zwyczaju, należące.

Męzobóstwo w myślne popelnione/abo iā/
kiego członka człowieczego wejście/tak przesz
pryncypata samego/iako y pomocnika jego/rada/
y ratunkiem.

Item. Zfałsowywanie pisma wszelkiego/kto-
re się sadu/prawą/y sprawiedliwości dotycze.

Także fałszywe świadectwo/y prawdy za-
talenie przed Sędzią; toż sis rozumieć ma y o

21. q. vlt. C. S
quis membro-
rum.

Nauar. de Cas.
reser.

Cap. 27. n. 262.

Casus Reserviarū.

scrūtinium. Tāż połazanie pism / y sprawy powierzoney stronie przeciwney / przez Adwokaty Kauzy / przez Prokuratory / y przez Pisarze. Item Sacrilegium wszelkie mīęscā świętego / tāż wolności y świebody iego zgwałcone Brąziesza / przenaswietłego Sakramētu / Reliquiā s. znaczych / srebrā y sprzetow Bośielnych.

Item. Gwałtowne rożkiewawienie Kościoła / abo zmazanie przez grzech nieczysty / skutkiem popełnione.

Grzechy, Biskupiemu rozgrzeszeniu, podług zwyczaiu Prowincyey Polskiey, należace: y záchowane.

C Odzakostwo kilku osobom iawne.

Item Rapt / abo zgwałcenie Panieno-

Item. Incēstus, to iest: Grzech cielesny y
kierownemi / abo y zakonnemi popełniony.

Item. Sodomia, to iest: Grzechy cielesne /
przeciw przyrodzeniu popełnione. Tāż Bestialitas,
grzech sprosny z bestiami.

Item.

Casus Reservati.

Item. Małżeństwo potaemne / y przeci
wko zakazaniu Kościelnemu uczynione.

Item. Gdyby kto lichwil / abo iście kontra
ety / przez Banony swiece Kościelne zakazane
czynil.

Item. Gdyby kto dziesięciny / abo co / co Testa
mentem na pobożne uczynki odłączano jest / przi
sobie zatrzymał / y ukrzywdził.

Item. Bicie rodzicow rozmyślne / z obrą
zo ich.

Item. Sortilegium, seu diuinatio: to jest /
Grzech / tych co sie wrożkami / gusłami / praktyko
waniem / abo obwiejszeniem rzeczy przypad
lych / czarami / babilim żegnaniem / lekowaniem / y
iakiem kolwiek zabobonami bawio.

Także yci / co do takich Wieńczków / y Cza
towic / uciekaia sie / y onych używaja. Wczym
trzeba Spotwiednikowi ostrożnym bydż: bo po
spolice w takim przypadku przymieszywa sie
Hæresis, iako to wieć bywa / gdy ci Wieńczko
wie do mocy Szatanistek uciekaia sie / y chwale
mu dnia / używaja go: abo też że używaja słów /
y rzeczy świętych / y świeconych.

Item Gdyby iaka bialaglowa psod w sobie
przez trunki / abo inje sposoby / trula / y tracita:
abo sie starała / aby nigdy nie rodziła / abo przyc
zynę dala / aby sie nie żywe dzieciactko urodziło.

Owym jaś bialym głowom / ktoru dzieci

Casus Reseruati.

pięciu uzywając ną łóżku przez noc przy sobie miewaś / choćby też dziecięcia nie ułóżły / ani uduśły / ma być znaczna pokuta dawana. A ktoraby (strzeż Boże) dziecie tak uduśiła do zwierzchności Biskupiey ma być po rozgrzeszeniu odesłana.

A pospolicie w sytuacji grzechy / które mają przykrożonę Excommunicationem Episcopis reseruatam: to jest / Blotwe wieksza / wydania / będą od Prawa Duchownego / wktora kiedy wpada / tym samym / gdy takowy grzech popełni: będą od Sedzkiego Duchownego / który ma moc zakläinać / to jest Biskup / abo Officjal.

W tych jednak / tak Ojcu Świętemu / iż
ko y zwierzchności Biskupiey / zachowanych
grzechach y przypadkach / może kiedy Kapłan
porządnie poswiecony / człowieka śmiertelnie
chorującego rozgrzeszyć: z ta kondycja / iż jeśli
go Pan Bog przywróci do zdrowia / tedy znowu
powinien się starać o rozgrzeszenie tych grzechów / nā które on Kapłan / za zdrowia jego /
nie miał mocy: Gdyż absolułyca onych cieńskich
grzechów / tylko wone chorobie (żeby był czło-
wiek / nie mogąc nā on czas takiego Spowiedni-
kamieć / któryby go z grzechów / Ojcu Święte-
mu abo Biskupowi zachowanych / rozgrzeszyć /
bez spowiedzi nie umarł) ważna była: y dla niec
bespieczęstwa takowego / Kościół ludziom te-
laste czyni / y każdym Kapłanowi / nā ten czas
tylko / takiego rozgrzeszenia pozwala.

Casus Reservati.

CASVS, to iest przydadki, w których Kanony święte, abo Prawa Kościelne, bronią zmarłym pogrzebu Chrześcijańskiego.

G Dy kto umrze bedoc niewiernym/ abo heretykiem.

a Dec. l. 5. tit. 7. c
b Sicut dicitur Hes
teri

Ewyby dziecię umarło bez Chrztu/ abo iez

żywotu macierzyńskiego wyproto.

Item. a Ewyby kto bedzie iawnym lichwias
rzem/ y w tym umrezo.

a Dec. l. tit. 19
c. 3. Quia in o-
mnibus

Item. b Ewyby kto nie spowiadal sie/ przy-
namnicy raz przez rok na Wielkanoc/ y Ciało
Pńskiego nie przyimowala/ nie malaet suszny
przyczyny.

b Dec. l. 5. tit. 2
de Poenit. &c ter-
mis. c. 12. Omnis

Item. c Zakonnicy/ Ktorzy malaet iako
własność umierająca.

c Dec. l. 3. tit. 35
de stat. Monach.
c. 4. super quo-
dam.

Item. d Ludzie wszelacy Świecy/ Ktorzy
Dziesięciny Kościelne zatrzymawaja/ y w tym
umierająca.

d Dec. de Bea-
cimis l. 3. Tit. 36
e. 19. Prohibemus

Item. e Ktorzy bluznia Pana Bogą/ y
Świecieiego: a niechec pokuty/ względem tego
bluznierstwa/ Banonem/ abo Prawem Ducha-
wnym názniczoney/ wypelnic/ w tym umierająca.

e Dec. de Male-
dicis. lib. 5. Tit.
26. C. 2. Statui-
mus.

Item. f Ewyby kto byl sam sobie mejoboy-

f 13. q. 2. e. 21.
Pro obecutibus

Casus Reservati.

to iakimkolwiek sposobem, maiac rozum dobry/
y zu pełny.

g Dec. de Tornea
l. 5 tit. 12.
Conc. Tri. Sciss.
25. cap. 19.
h in 6. de sent.
Excom. l. 5. Tit.
21. cap. 20.

Item. g Gdyby kto umieł / odprawiać
gonitwe/ poiedynek/ aby biedżoc sie z zwierzęty.

Item. h Gdy kto umieże/ maiac na sobie kle-
twe/ chociaż niesłużno. Do tego/ komu jedno za-
życia zakazane bylo wejście do Kościoła/ temu
też ma bydż pogrzeb Chrześcianisti zakazany.

D E C R E T U M
S Y N O D I P R O V I N C I A L I S
De saepius publicanda Bulla Cœnæ
Domini.

Constit. Synod.
lib. 5. cap. 30.

Decernit & statuit sacra synodus, vt
Bulla Cœnæ Domini singulis annis
primo quoque tempore promulgetur,
& deinde Dominica prima Aduentus & Qua-
dragesimæ declaretur populo in sacris Concio-
nibus, vt Confessarii sciant omnes casus sum-
mo Pontifici reservatos. Cuius quidem Bullæ
senior sequitur & est talis.

V R B A.

V R B A N V S
 SERVVS SERVORVM DEI,
 Ad futuram rei memoriam.

ASTORALIS ROMANI
 Pontificis vigilancia, & solicitude.
 cum in omni Reipublice Christianæ
 pace & tranquilitate procuranda,
 pro sui muneris officio assidue ver-

*Pro animis
patrum.*

fidei sine qui impossibile est placere Deo, vnitate, atque integritate retinenda, & conseruanda, maximè elu-
 cer. Nimirum, ut fideles Christi non sint parvuli flu-
 entantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ
 in inequitia hominum, ad circumventionem erroris: Sed
 omnes occurrant in vnitatem fidei, & agnitionis filij
 Dei in virum perfectum, neque se in huius viræ societa-
 te & communione redant, aut inter se alter alteri offen-
 sionem præbeat: Sed potius in vinculo charitatis con-
 iuncti, tanquam vinis corporis membra, sub C H R I-
 S T O capite, eiusquæ in terris Vicario Rom: Pontifi-
 ce Beatissimi Petri Successore, à quo totius Ecclesiæ
 vnitas dimanat, augentur in ædificationem, atque ita
 divina gratia adiutrice, sic præsentis viræ quiete gau-
 deant, ut futura quoque beatitudine perfruantur. Ob-
 quas sanctæ causas Rom: Pontifices Prædecessores no-

bris.

stri, hodierna die, quæ anniueraria Domini cæ Cœli
commemoratione solemnis est, Spiritualem Ecclesiastice
disciplinæ gladium, & salutaria iustitiae arma, per
ministerium summi Apostolatus ad Dei gloriam, & animarum salutem solemniter exercere consueuerunt.

**Excommunicatio
& anathematiza-
tio.**

1. In Hæreticos,
eorum fautores,
libros legentes &
schismaticos, qui
ab obediencia Ro-
ma: Pont: rece-
dunt.

2. In appellantes
à Papa at suu-
rum Concilium.

Nos igitur, quibus nihil optabilius est, quam fi-
dei iniuolatam integratem publicam pacem, & iusti-
tiam. Deo auctore, tueri, vetustum, & solemnem hunc
morem sequentes.

1. Excommunicamus, & anathematizamus ex par-
te Dei omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus sancti, auctoritate quoque beatorum Apostolorum Petri
& Pauli, ac nostra, quoscunque Hussitas, Vuicleffistas,
Lutheranos, Zwingianos, Caluinistas, Vgonottos,
Anabaptistas, Trinitarios, & a Christiana fide Apo-
statas, ac omnes & singulos alios Hæreticos, quocun-
que nomine censeantur & cuiuscunque sediæ existant,
eorum credentes, receptatores, fautores, & genera-
liter quoslibet illorum defensores, ac eorundem li-
bros heresim continentis, vel de religione tractantes,
sine authoritate nostra & sedis Apostolicæ, scienter
legentes, aut retinentes, imprimentes, seu quomo-
dolibet defendantes, ex quauis causa, publicè vel
occultè, quovis ingenio, vel colore: nec non Schi-
smaticos, & eos, qui se à nostra, & Rom. Pont. pro
tempore existentis, obediencia, pertinaciter subtrahunt
vel recedunt.

2. Item excommunicamus, & anathematizamus
omnes & singulos cuiuscunque status, gradus seu co-
ditionis fuerint, Vniuersitates, verò Collegia, & Capi-
tula,

BULLA COENAE DOMINI

quodcumque nomine nuncupentur, interdieimus, ab ordinationibus seu mandatis nostris, ac Rom: Pontificum pro tempore existentium, ad vniuersale futurum Concilium appellantes: nec non eos quorum auxilio vel favore appellatum fuerit.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes Pyratas, Cursarios, ac latrunculos maritimos, discurrentes mare nostrum, præcipue a monte Argentario usque ad Terracinam: ac omnes eorum fautores, receptatores & defensores.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos qui Christianorum quorumcumque nauibus tempestate seu in transuersum (ut dici solet) iactatis, vel quoquo modo naufragii passis, sine in ipsis nauibus, sine ex eisdem electa, in mari vel littore inuenta cuiuscunq; generis bona, tamen in nostris Thyrreni, & Adriatici, quam in cæteris cuiuscunq; maris regionibus, & littoribus surripuerint. Ita ut nec ob quodcumq; priuilegium, consuetudinem, aut longissimi etiam immemorabilis temporis possessionem, seu alium quemvis praetextum excusari possint.

Item excommunicamus, anathematizamus omnes, qui in terris suis noua pedagia seu gabellas præterquam in casibus sibi à iure seu ex speciali sedis Apostolicæ licentia permisis imponunt vel augent seu imponi vel augenti prohibita exigunt.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falsarios Literarum Apostolicarum, etiam informabreuis ac supplicationum gratiam, vel iustitiam concernerum, per Romanū Pontifi: vel S.R.E. Vicecancellarij.

In Pyratis,
eorum receptato-
res, & fautores.

In rapientes ne-
usfragorum bone.
aut scienter ab
a liis raptis acci-
pientes.

In imponentes
noua pedagia &
gabellias, vel eas
augentes.

In falsan-
tes literas Apo-
stolicas aut suppli-

BULLA COENAE DOMINI

cationes, à qua-
cūq; authorita-
tem habent si-
gnatas.

um, seu gerentes vices eorum, aut de mandato eius-
dem Rom: Pont: signatarum: nec non falsò fabrican-
tes litteras Apostolicas etiam in forma brevis, & etiam
falsò signantes supplicationes huiusmodi, sub nomine
Rom: Pontis seu Vicecancellarii, aut gerentium vices
prædicatorum.

III. deferentes
arma, & alia bel-
lico usui apta at
Turcas, & Reip.
statum concernē-
tia prædictis enū-
ciabantur.

Item excommunicamus & anathematizamus
omnes alios, qui ad Saracenos, Turcas & alios,
Christiani romanis hostes & inimicos vel Hære-
ticos, per nostras sive huius sanctæ sedis sententias ex-
pressæ & nominatim declaratos deferunt, seu transmit-
unt equos, arma, ferrum, filum ferri, stannum, chali-
bem, omniaq; alia metallorum genera, atque bellica
instrumenta, ligammina, canapem, funes tam ex ipso
canape, quā alia quacunq; materia & ipsam materiam,
aliaquæ huiusmodi, quibus Christianos & Catholicos
impugnant. Nec non illos qui per se vel alios de
rebus statutum Christianæ Reip: concernentibus, in
Christianorum perniciē, & damnum ipsos Turcas, &
Christianæ religionis inimicos, nec non Hæreticos, in
damnum Catholicæ religionis certiores faciunt, illisq;
ad id auxilium, consilium vel fauorem quomodolibet
præstant: Non obstantibus quibuscumq; privilegiis,
quibusquis personis, Principibus, Rebus pub: per nos, &
sedem prædictam hactenus concessis, de huiusmodi
prohibitione expressam mentionem non facientibus.

In impedi-
entes eos, qui vi-
tualia, & alia
necessaria Romā
conuadunt.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes
impedientes, sive intradentes eos qui virtualia, seu
alia ad vitam Romanæ Curiae necessaria ducunt, ac
etiam eos quine ad Romanam Curiam adducantur, vel
afferantur, prohibent impedirent, sive perturbat, seu hæc
facient.

BULLA COENAE DOMINI

Facientes defendunt, per se vel alios cuiuscunq; fuerint ordinis, præminentie, conditionis, & status etiam si Pontificali, seu Regali, ut alia quavis Ecclesiastica, vel mundana prefulgeant dignitate.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad sedem Apostolicam venientes & recedentes ab eadem, sive vel aliorum opera interficiunt, mutilant, spoliant, capiunt, detinent, nec non illos omnes qui iurisdictionem ordinariam, vel delegatam, a nobis vel nostris iudicibus non habentes, illa sibi temerè vendicantes; similia contra morantes in eadem Curia audient perpetrare.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, letinientes, seu deprehendentes Romipetas seu Peregrinos, ad Urbeim causa detractionis, seu peregrinationis, accedentes, & in ea morantes, vel ab ipsa recedentes, & in his dannatis auxilium, consilium, vel fauorem.

Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hostiliter insequentes S. R.E. Cardinales, ac Patriarchas. Archiepiscopos, Episcopos, sedisque Apostolice Legatos, Nuncios, rut eos a suis Dicecibis, territoriis, terris, seu dominis, efficientes, nec non ea mandantes vel ratihabentes, seu præstantes eis auxilium consilium, vel fauorem.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se vel per alios, personas Ecclesiasticas

In eos qui at sedem Apostolicam venientes offendunt.

In eos qui sine iurisdictione in Curia comorantur vexant.

In eos, qui ex proposito Romipetarum offendunt.

In Offendentes S. R. E. Cardinales & alios Prelatos

In eos qui at Romanum Curiam recurrunt.

rentes offen-
dunt.

BULLA COENAE DOMINI

quas cur quæ vel seculares ad Rom: Curiam super eorū causis & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumquæ gestores, aduocatos, procuratores, & agentes, seu etiam Auditores, vel iudices, super dictis causis, vel negotiis deputatos, occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi occidunt, seu quoquo modo percutiunt, bonis spoliant, seu qui per se vel per alios directè vel indirectè huiusmodi commitere, exequi vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium vel fauorem præstare non verentur, cuiuscunquæ præminentiae & dignitatis fuerint.

In eos, qui ex-
ecutionem lite-
rarum Apostolica-
rū imperdunt, &
ad gratias impe-
tradas accedentes
prohibent.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes tam Ecclesiasticos, quam seculares cuiuscunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quandam appellatiōnem à grauamine vel futura executione litterarum Apostolicarū, etiam in forma Brevis tam gratiam quam iustitiam concorrentium, nec non citationum, inhibitionum, sequestrorum, monitoriorū, processuum executorialium, & caliorum à nobis & à sede prædicta seu Legatis, Nunciis, Præsidentibus, Palatii nostri, & Cameræ Apostolicæ Auditoribus, Commissariis, aliisque iudicibus, & delegatis Apostolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanauerint, aut alias ad Curias seculares & laicam potestatem recurrent, & ab ea instantे etiam fisi procuratore, vel aduocato appellations huiusmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, sequestra, & alia prædicta capi & retineri faciat, quiq; illa simpliciter & sine eorum beneplacito, & consensu vel e-
xamini-

BULLA COENAE DOMINI

xamine, executioni demandari, aut ne tabelliones & notarij super huiusmodi literarum, & processuum executione, instrumenta vel acta conficeret, aut confessio parti cuius inter̄est, tradere debeant, impediunt, & prohibent, ac etiam partes seu corum agentes, consanguineos, affines, familiarces, notarios, executores, literarū, citationum, monitoriorum, & aliorum praedictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex ciuitatibus, locis, & Regnis eiiciunt, bonis spoliant, perterefaciunt, concutunt, & comminuantur per se, vel alium seu alios publicē vel occultē, quique alias quibuscumquē personis in genere vel in specie, ne pro quibusuis eorum negotiis prosequendis, seu gratias vel literis impetrandi ad Romanam Curiam accendant, aut recursum habeant, seu gratias ipsas vell literas à dicta Sede impetrant, seu impetratis utantur, directe vel indirecte prohibere, statuere, seu mandare, vel alias apud se aut notarios, seu tabelliones vel alias quomodolibet detinere presumunt.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes & singulos, qui per se vel alios auctoritate propria ac de facto quarumcumquē exemptionum vel aliarum gratiarum & literarum Apostolicarum prætexui beneficiales, & decimatarum, ac alias causas spirituales & spiritualibus annexas ab Auditoribus & Commissariis nostris aliisque iudicibus Ecclesiasticis atrocant, illarumne cursum & audientiam, ac personas, Capitula, Conuentus, Collegia, causas ipsas prosequi volentes impe-

In Officiale
Principum sen-
larium, & Pra-
latos, qui causas
Ecclesiasticas à
Iudicibus Apo-
stolicis anocant, &
flores ad resocia-
da impetrata co-
pellant.

BULLA COENAE DOMINI

Fiant, ac se de illarum cognitione, tariquam Indices interponunt. Quiè partes astries que illas committi fecerunt & faciunt, ad retocandum, & renovari faciendum ciationes vel inhibitiones, aut alias litteras in eis deeretas, & ad faciendum vel consentiendum eos, contra quos tales inhibitiones emanavunt à censuris vel peccatis in illis contentis absoluvi, per statutum, vel alias compellunt, vel executionem literarum apostolicarum seu executorialium processuum, ac decretorum predicatorum quomodo liber impediunt, vel si cum ad id favorem, consilium aut assentium praestant, etiam praetextu violentiae prohibendit, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad nos informados, ut dicunt, supplicauerint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes huiusmodi coram nobis & sede Apostolica legitimè prosequantur; etiamsi talia committentes, fuerint praesidentes Cancelliarum, consiliorum, parliamentorum, Cancellarii, Vice cancellarii, cōsiliarii, Ordinarii vel extraordinarii quorumcumque Principū secularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali vel alia quacunque præfulgent dignitate, aut Arehiepiscopi, Episcopi, Abbates, Commendatarii seu Vicarii fuerint.

In judices seculares, qui Ecclesiasticas personas ad sua Tribunalia trahunt, quoque Ecclesiasticam libertatem tollunt, vel in aliquo ludante.

Quius ex eorum prætenso officio vel ad instantiam partis, aut aliorum quorumcumque personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se ad suum Tribunal, audienciam, Cancellaria, consilium vel parliamentum, præter iuris Canonici dispositionem trahunt vel trahi faciunt, vel procurant directè vel indirectè quomis querito colores nec

BULLA COENAE DOMINI

nec non qui statuta, ordinationes, constitutiones, præginalcas seu quævis alia decreta in genere, vel in specie, ex quauis causa, & quouis quæsito colore, ac etiam prætexu cuiusvis consuetudinis aut privilegij, vel alias quomodolibet fecerint, ordinauerint, & publicauerint, velfactis & ordinatis usi fuerint, vnde libertas Ecclesiastica tollitur, seu in aliquo lèditur, vel deprimitur, aut alias quotuis modo restringitur, seu nostris, & dictæ sedis ac quarumcumquæ Ecclesiarum iuribus, quomodolibet direcchè vel indirecchè, gacitè vel expressè prædicatur.

Nec non qui Archiæscopos, Episcopos aliosque superiores & inferiores Prælatos, & omnes alios quo-
cumquæ Indices Ecclesiasticos ordinarios quomodolibet
hac de causa direcchè vel indirecchè, carcerando vel
molestando eorum agentes procuratores vel familia-
res, nec non consanguineos, & affines, impediunt, que
minus sua iurisdictione Ecclesiastica contra quoscunq;
vtantur, secundum quod Canones, & sacræ Constitu-
tiones Ecclesiasticæ, & decreta Conciliorum Genera-
lium, & præsertim Tridentini statuunt; ac etiam eos,
qui post ipsorum ordinariorum, vel etiam ab eis dele-
gatorum quoruincunquesententias & decreta, aut alias
fori Ecclesiastici iudicium eludentes, ad Cancellarias
& alias Curias seculares recurrent, & ab illis prohibi-
tiones & mandata etiam penalia ordinariis, aut dele-
gatis prædictis decerni, & contra illos exequi procu-
rant; eos quoq; qui hæc decernant, & exequuntur sendat
auxilium, cōsilium, patrocinium, & fauorem in eisdem.

In impedientes
Prælatos, ne sua
iurisdictione ve-
tantur

Quiquæ

BULLA COENAE DOMINI.

In usurpan-
tes felis Apo-
stolica, & quaran-
cunque Ecclesi-
run iurisdictio-
nes vel fructus,
aut eos sequestran-
tes,

In impo-
nentes decimas,
& onera personis
Ecclesiasticis, Ec-
clesia, Monaste-
riis, aut eorum
fructibus.

Quiè iurisditiones, seu fructus, redditus & pro-
uentus ad nos, & sedem Apostolicam, & quacunque
Ecclesiast cas personas ratione Ecclesiarum, monaste-
riorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum per-
tinentes usurpat, vel etiam quavis occasione vel cau-
sa, sine Rom: Pontificis vel aliorum ad id legitimam fa-
cultatem habentium expressa licentia sequestrant.

Quiè collectas, decimas, talleas, præstantias,
& alia onera, Clericis, Prælatis, & aliis personis Eccle-
siasticis, ac eorum & Ecclesiarum, monasteriorum & a-
liorum beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumq;
fructibus, redditibus, & præuentibus huiusmodi, absq;
simili Rom: Pont: speciali, & expressa licentia imponunt,
diuersis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposi-
ta etiam a sponte dantibus & concedentibus recipiunt.
Nec non qui per se vel alios, directè vel indirectè præ-
dicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxi-
lium, consilium vel fauorem præstare non verentur, cu-
iuscunque sint præminentiae, dignitatis, ordinis, con-
ditionis, aut status, etiam si Imperiali, aut Regali præful-
geant dignitate, seu Principes, Duces, Comites, Baro-
nes, & alii Potentatus quicunque, etiā Regnis, Provinciis,
Civitatibus & Terris, quoquomodo præsidentes, &
Consiliarii, & Senator es, aut quavis etiam Pontificali di-
gnitate insigniti. Innuantes decreta super his per sa-
cros Canones, tam in Lateranen, nouissime celebrato,
quam alis Conciliis generalibus edita, etiam cum cen-
turiis, & pœnis in eis contentis.

BULLA COENAE DOMINI

Item excommunicamus & anathematizamus omnes & quoscunque Magistratus & Iudices, Notarios, Scribas, Executores, & Subexecutores quomodo libet se inter ponentes in causis capitalibus seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas, illas processando, baniendo, capiendo, seu sententias contra illas proferringo vel exequendo, sine speciali specifica & expressa huius sanctae sedis Apostolicæ licentia. quique eiusmodi licentiam ad personas & casus non expressos extendunt, vel alias illa perperam abutuntur, etiamsi talia committentes fuerint Consiliarii, Senatores, Præsidentes, Cancellarii, Vicecancellarii, aut quisvis alio nomine nuncupati.

Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per se, seu alios directe, vel indirecte sub quocunq; titulo vel colore inuadere, destruere, occupare ac detinere præsumperint in totum vel in parte Almā Urbem, Regnum Siciliæ, Insulas Sardiniae, Corsicæ, Terras circa Pharum, Patrimonium B. Petri in Tuscia, Duratum Spoletanum, Comitatum Venaysinum, Sabinensem, Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiæ, Campaniæ, & maritimas prouincias, illarumque terras & loca, ac Terras specialis commissionis Artulorum Cimitatesque nostras Bononiæ, Cæsenam, Ari- minum, Beneuentum, Perusium, Auinionem, Ciuitatē Castelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias ciuitates, Terras, & Loca, vel iura, ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictæque Romanæ Ecclesiæ mediæ vel immediatæ subiecta, nec non supremam iurisdictionem in illis, nobis & eidem Romanæ Ecclesiæ cō-

Contra Iudices
seculares in cau-
sis capitalibus seu
criminalibus con-
tra Ecclesiasticas
personas se inter-
ponentes.

In occupantes lo-
ca, & terras Ec-
clesia Ro. & in
illis supremâ iu-
risdictione usur-
pantes.

BVL LA COENAE DOMINI.

petentē, de facio vūpare, perturbare, retenere & vexare variis modis præsumunt; nec non adhærentes, fautores, & defensores eorum, seu illis auxilium, consilium, vel fauorem quomodo libet præstantes.

Quā mīdiū p̄fens
pro fessus duret.

Volentes præsentes nostros processus, ac omnia & quæcunq; his literis contenta, quo usq; alii huiusmodi processus a nobis aut Romano Pontifice pro tempore existente fiant, aut publicentur, durare, suosq; effectus oīnno sortiri.

Reservatio abso-
lutionis Ro. Pon-
tifici.

Cæterum à prædictis sententiis nullus per aliū quam per Rom: Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesie mandatis & satisfaciendo cautione præstata, absolui possit, etiam prætextu quarumuis facultatum, & indultorū qui buscunq; personis Ecclesiasticis sacerdotalibus & quorumuis ordinum etiam mendicantium, ac militarium Regularibus, etiam Episcopali vel maiori dignitate prædictis, ipsisq; ordinib; & eccl; Monasteriis, Conuentibus & Domib; ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus & locis piis, nec non laicis etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos & dictam Sedem, ac cuiusvis Concilii decreta, verbo, litteris, aut alia quacunq; scriptura in genere, & in specie concessorum & innovatorum, ac concedendorum & inveniendorum.

Contra absolu-
tes in supra dictis
cajibus.

Quod si forte aliqui contra tenor in prædictis talibus, excommunicatione & anathemate laqueatis, vel eorum alicui absolutionis beneficium impendere de facto præsumperint, eos excommunicationis sententia in nodamus, grauius contra eos spiritualiter & temporaliter prout expedire nouerimus processuri.

Decla-

BULLA COENAE DOMINI.

Absolutio Rom:
Pontificis etiā so-
lennis quos non
comprehendat.

Declarantes ac protestantes quamcunque absolu-
tionem etiam solemniter per nos faciendam, prædictos
excommunicatos sub præsentibus comprehensos, nisi
prius à præmissis cum vero proposito ulterius similia
non committendi desiterint, ac quoad eos qui contra
Ecclesiasticam libertatem ut præmititur statuta fecerint,
nisi prius statuta, ordinationes, constitutiones, pragma-
ticas, & decreta huiusmodi, publicè renouauerint, & ex
Archivis seu Capitularibus locis, aut libris in quibus
annotata reperiuntur, deleri & cassari, ac nos de renou-
catione huiusmodi certiores ficerint, eos non compre-
hendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per huius-
modi absolutionem aut quoctuncque alicis actus contra-
rios tacitos vel expressos, ac etiam per patientiam, &
tolerantiam nostram vel successorum nostrorum quan-
toctuncque tempore continuatam, in præmissis omnibus
& singulis, ac quibuscumque in tribus sedis Apost: ac S. R.
Ecclesie undecimque & quandocumque quæstis vel quæ-
rendis iullationis præiudicari posse aut debere.

Non obstantibus privilegiis, indulgentiis & litte-
ris Apostolicis generalibus vel specialibus, supradictis
veleorum alicui, seu aliquibus aliis quamcunque ordi-
nis, status, vel conditionis, dignitatis, & præminentiae
fuerint, etiamsi ut præmititur Pontificali, Imperiali, Re-
gali, seu quavis Ecclesiastica & mundana præfulgeant
dignitate, vel eorum Regnis, Provinciis, Ciuitatibus, seu
locis a prædicta sede ex quavis causa etiā per viā extra-
ctius aut remunerationis, & sub quavis alia forma & teno-
re, ac cū quibusvis clausulis etiā derogatoriarū derogato-
riis concessis, etiā continentibus, quod excōmunicari, a-

Quod non obstant
privilegia, aut
quevis apostolica
indulta, quo mi-
nus quis in hoc
processu includa-
tur.

BULLA COENAE DOMINI.

nathemarizari vel interdici non possunt per literas Apostolicas, non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de induito huiusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis & cognominibus & dignitatibus eorum mentionem; nec non consuetudinibus etiam immemorabilibus ac præscriptionibus quantumcunque longissimis & aliis quibuslibet obseruantius scriptis vel non scriptis, per quæ contra hos nostros processus ac sententias, quo minus includantur in eis, se iuuare valcent vel tueri Quæ omnia quoadhuc & eorum omnium tenores ac si de verbo ad verbum nihil penitus omissi insererentur, præsentibus pro expressis habentes, penitus tollimus, & omnino reuocamus, cæterisque contrariis quibuscunquæ

Quod appensio
processus in valuis
Ecclesie Sancti Io-
annis Lateranen-
sis, & Basilica
principis Apo-
lorum, ignoran-
tia, aut excusa-
tioni alicuius lo-
cum non relinquat.

Quod Ordinarii
locorum quotan-
nis presenti pro-
cessum in suis Ec-
clesiis frequeti po-
pulo publicari cu-
ent.

Ut vero præsentes nostri processus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas seu mem- branas processus ipsos continentis valuis Ecclesie S. Ioannis Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de vrbe appendi faciemus, ut ii quos processus huiusmodi concernunt, quod ad ipsos non peruerenterint, aut quod ipsos ignorantia nullam polsint excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cum non sit veri simile id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.

In super ut processus ipsi & præsentes litteræ ac omnia & singula in eis contenta eò fiant notiora, quo in plerisque ciuitatibus & locis fuerint publicata, vniuersis & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis & locorum Ordinariis & Prælatis vñilibet constitutis per hæc scripta committimus, & in virtute sanctæ obediencie

obedientiæ districte præcipiendo mandamus, ut per se,
vel per alium seu alios præsentes literas, postquam eas
recepérint, seu earum habuerint notitiam, semel in an-
no, aut si expedire viderint etiam pluries in Ecclesiis su-
is, dum in eis maior populi multitudo ad divina contie-
nerit, solemniter publicent, ad Christi fidelium mentes
reducant, nuntient, & declarant. Cæterū Patriarchæ, Ar-
chiepiscopi, Episcopi, aliq[ue] locorū Ordinarii & Eccle-
siarum Prælati, nec non Rectores, cæterique curam a-
nimarum exercentes, ac Presbyteri sacerdtales & quo-
rumuis ordinum Regulares, ad audiendas peccatorum
confessiones quavis autoritate deputati, transumptum
præsentium literarum penes se habeant, easque diligen-
ter legere & percipere studeant.

Volentes earundem præsentium transumptis etiā
impressis, Notarii publici manu subscriptis & sigillo Iu-
dicis ordinarii Romæ Curie vel alterius personæ in di-
gnitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eandem pror-
sus fidem iniudicio & extra illud ubique locorum adhi-
bendam fore, quæ ipsiis præsentibus adhiberetur, si
essent exhibitæ vel ostentæ.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam
nostræ excommunicationis, anathematizationis, inter-
dicti, declarationis, protestationis, sublationis, reuoca-
tionis, commissionis, innodationis, mandati, hortatio-
nis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario con-
traire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indi-
gnationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, &
Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Da-
tum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis
Domin. 1624. Prid. Non. April: Pont: nostri. Anno 3.
D 3

Quod transum-
ptis subscriptis fi-
des adhibeatur.

Vt ne quis literas
violet, sub pante
&c.

CONSTITV TIO
G R E G O R I I X I I I .
De Medicis Hebreis. per Parochos
similiter publicanda vt sequitur.

Alias p̄ix memorie, & infra. Vniversis vtriusq; sexus Christi fidelibus districte prohibemus & interdicimus, ne post hac Iudeos vel alios infideles ad ipsorum Christianorum ægrotantum, & infirmorum curam vocent, seu admittant, aut vocari admittue faciant, concedant vel permittant. Mandantes propterea omnibus & singulis venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Primatebus, Archiepiscopis, & Episcopis, nec non dilectis filiis aliis locorum ordinariis, & quibusvis Parochis, alijne animarum curam habentibus & exercentibus, sub indignationis nostræ ac aliis arbitrio nostro infligendis poenis, vt præsentes litteras nostras in suis Ecclesiis, quæ in illis cunctis vel Dioceesisbus constitutæ sunt, in quibus Hebrei & alii infideles morâ trahunt, quam primù ad eos perlatæ fuerint, & deinde singulis annis initio Quadragesimalis ieunii publicerent, aut publicari faciant. Et quod si quis post caru publicatione etiam quomodo liber exemptus, ac etiuscum que status, gradus, ordinis, conditionis & præminenter existens aduersus illas facere ausus fuerit, Sacraenta ei Ecclesiastica nullatenus ministrentur, nec etiam à regularibus exemptus; & sic decedens Ecclesiastica careat sepultura. Quæ quidem omnia Parochi ægrotantibus significare apto tempore nō omittant, præsertim cum Iudeum vel infidelem medicum ab eis admissione cogi ouerint; & alias ipsi locorum ordinarii contra huius mandati transgressores debet a animaduersione procedant, Iudeosque ipsos militemus iusta Pauli & Pii Pontificum prædictioni litteras contraires editas pro celum transgressione puniant. Non obstantibus, &c. Dat. Romæ. Anno 1581.
die 30. Martii.

B R E V E A P O S T O L I C U M

In quo Clericis Regni Polon: facultas da-
tur, causas in Criminalibus per Procurato-
rem promouendi.

A tergo breuis eiusdem inscriptio est talis:

VENERABILIBVS Fratribus, Archiepiscopo Gnesnensi Primiti, Episco-
pis ^j eius Suffraganeis, necnon Capitulis Cathedralium & Collegiatarum Eccle-
sarum, atq; vniuerso Regni Polonia Clero.

Intus vero:

GREGORIVS PP. XIII.

VENERABILES Fratres & dilecti Filij, Salutem
& Apostolicam benedictionem. Et Nostra Ecclesiarum
omnium sollicitudo, & vester erga Sanctam Sedem Apo-
stolicam sinceræ devotionis affectus requirunt, ut qua-
rum possumus in Ecclesiarum vestiarum regimine, & iu-
niorum ipsarum prosecutione, vobis auctoritate nostra opitulemur. Cum
itaque dilectus filius IACOBVS BRZEZNICIVS Cano-
nicus Postulacis vestro nomine nobis exposuisset, sèpè accidere,
ut in territorijs, villis, pagis, aliisque locis, quæ ratione vestra ù Ec-
clesiarum possideris, & in quibus temporale dominium ac forsitan me-
num & mixtum imperium, gladiisque potestas vobis competit, Hæreti-
ci, Schismati, Sectarij ac alij milites & prædones, etiam genetis no-
bilitate pollentes, vobis, & alij Ecclesiasticis personis plurimum iufi-
sti sint, & frequenter territoria, villas, pagos, & Vassallos, & Subdi-
tos, vestrasque & illorum res, possessiones, & bona, deprædare, ex-
teuiare,

renuare, opprimer e, & ibi grassari, illisquè varia dispendia & dama-
inferre; boues, equos, & alia armenta vi ex bonis vestris, certis limi-
tibus & confiniis circumscriptis seu circumdatis, diripere, & illinc ab-
ducere; ac denique infinita alialatrocinia, homicidia, neces, insultus,
& excursiones facere & exercere audeant: & cùm vos, qui aliquando
similes violentias, inuasiones, & vestrorum Vassallorum deprædatio-
nes repellere non valetis, nec potestis, aduersus Hæreticos, Schisma-
ticos, sectarios, latrones, & homicidas, nec non alios delinquentes pre-
dictos criminaliter agere & experiri, ac inquirere, debitisque penitentiis
coerceri & puniri facere intendatis, si vobis ad id Sedis Apostolicæ
suffragetur auctoritas; & ideo nobis idem pro parte vestra humiliter
supplicauerit, quatenus in præmissis opportunitate prouidere de benignitate
Apostolica dignaremur: Nos cupientes, vt delinquentium simili-
les atius congruis remedij coercerantur, & alijs aditus committendi si-
milia præcludatur, huiusmodi supplicationibns inclinati, vobis, vt per
Procuratores à nobis deputatis solitos, quoscunq; Hæreticos, sectario-
os, latrones, homicidas, & alios delinquentes præfatos, coram com-
petentibus Iudicibus accusare & deferre, & contra eos tam ciuiliter
quam criminaliter & mixtum agere, & experiri; nec nō desuper quos-
cunq; processus & inquisitiones formari, ac sententias ferri & promul-
gari, easq; debita executioni demandari petere, instare, & procura-
re, absque excommunicationis aut irregularitatis, vel inhabilitatis, seu
privationis beneficiorum Ecclesiasticorum, per vos pro tempore ob-
tentorum, aut cuiusvis alterius penitentie, vel censuræ, incursu, libere &
licet possitis, Apostolica authoritate, tenore præsentium, de speciali
gratia concedimus, & indulgemus, ac vobis cum quatenus opus sit, de-
super dispensamus. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus &
ordinationibus Apostolicis, cæterisq; contrariis quibuscumque. Datum
Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, Die VII I. Aprilis.
M. D. LXX. VII. Pontificatus Nostri Anno Sexto.

VI: Cæ: Gloriorius.

CANO

— 6 + 90 — 6 + 90 —

CANONES POENITENTIALES.

ET SI 'Canones Poenitentiales antiqui, ad forum exterius potius pro grauioribus delictis vel satisfactiones antiquitus in Ecclesia seruatae magis ad forum exterius, quoniam ad forum conscientia pertineant teste Nauar: in man: c. 26. num. 17. expediat tamen illos scire propter dñs. Primum, ut ex iis ostendatur poenitenti, quam graui poenitentia dignus sit, ut quo id intelligens, libenti animo amplectatur poenitentiam qualemcunq; sibi impositam, eamque diligenter impleat, detq; operam, ne in eadem pescata recidat, quanto intelligitabolenda esse ea graui poenitentia. Secundum, ut Confessarius facilius & certius fore possit, quo poenitentia qualitas & quantitas cum iungit pectato maxime conueniat, & secundum hos Canones poenitentiae & imperet.

Gulielmus Durantis in suo repertorio rubrica, De Pœnitentiis ac Canonibus constitutis, ita dicit:

SCIENDVM est, quod mensuram temporis in agenda penitentia satis præfigunt Canones pro unoquoq; criminis; sed magis in arbitrio Sacerdotis statuum relinquendum, dum pro quisdam culpis modi penitentie sunt impositi, quos inferius supponemus: & haec leguntur, De penit: dist: 1. c. Mensuram. & sait: 25. q. 7. Tempora. Vbi ergo certa penitentia statuta est à Canone, illa est indicanda; alioqui falsa dicitur penitentia, quæ non datur secundū Canones, si est à Canonibus distincta. De penit: dist: 5. cap. Falsiss. Quod si

Canones Pœnitentiales.

Si recta non sit, arbitrio relinquatur imponentis ut in prædictis cap. & extra de poenit. & remis. c. quæ situm. & cap. seq. de off. deleg. c. In causis. de accusat. c. Super his. Et hoc est, quod in Canone dicitur: De pondere delictorum & stimando. & Sacerdotum est testimanes; ut attendat ad confessionem pœnitentis, & ad fletus, & lachrymas corrigentis. De pœnitentibus sic tantum moderetur, ne Ecclesiæ vilescat authoritas, & se grauet. so. dist. c. Absit. & cap. seq. de pœnit. dist. 1. cap. Quem pœnitet. Sed & ipsos Canones pœnitentiales, quicquid alij solennisent, possunt Sacerdotes & Prælati moderari abbreuiando, vel protelando tempus pœnitentiarum, prout delicti monet qualitas, & circumstantiae requirunt: ut in prædicto cap. Mensuram. & so. dist. de huius Clericis, qui, & c. Hi, qui alias. expresse. extra. eodem. cap. Dece. ubi pro homicidio, adulterio, & fornicatione, mandatur ad arbitrium Sacerdotis imponi, cum tamen sit à Canonicis diffinita, ut inferius apparebit. Nec obstat prædicti. cap. falsas. quia intelligitur illud, nisi ex causa moderetur. 29. dist. c. 1. Et sic illud secundum prædicta iura determinatur. ss. de legib. sed & posteriores. Breuiter ergo comminemores Canones certas pœnitentias iniungentes. Qui autem vult scire modum pœnitentiarum imponendarum pro homicidio & alijs criminibus, videat extra. de homicidio. Sicut dignum. & c. 2. & 3. de pœnit. dist. 5. c. 1.

Debet ergo pœnitere Sacerdos committens fornicationem decem annis. 82. dist. c. Presbyter. Ibi etiam habetur, qualiter hoc tempore pœnitibit.

Accipiens sponsam alienam de presenti, septem annis & 40 diebus in pane & aqua, extra de sponsa duorum, cap. 2.

Deuota, seu Monialis, quæ fornicatur, seu Matrimonium contrahit: & cognoscens eam, vel contrahens cum ea, decem annis pœnitiat. 27. q. 1. Deuotam. & c. seq.

Cantans Missam, & non communicans, uno anno pœnitiat, nec interim celebret. De conse. dist. 2. relatum.

Sacer-

Caⁿones Penitentiales.

Sacerdos mortuum pallijs altaris inuoluens, 10 annis & 3 mensibus: Diaconis tribus annis cum dimidio. De cons. dist. i. Nemo.

Presbyter incauteverberans, quomodo punitur. 15. q. 1 cap. Si quis non ira. z. q. 4 c. Quae peccat.

Falsarius quam diu viuit, in pane & aqua peniteat. De verbis sign: Nouissimus.

Scienter contrahens vel coiens cum duabus sororibus vel cōmatribus, vel sorore, commatre, & filia: vel vna cum patre & filio, vel duobus fratribus, & sic de alijs; octo annis peniteat. 30 q. 4 Si Pater. & c. si. 32. q. 7 c. Si quis viduam. & c. seq.

Ignoranter cognoscens duas sorores, vel matrem & filiam, vel amitram, & neptem, quarum vna ignorat de altera, uterque 7. annis peniteat: si verò scienter, perpetuo careat coniugio. 33 q. si. 35 q. 3. c. Si quis cum matre. & c. seq.

Quomodo sit iniungenda penitentia mulieri partum supponenti, vel de alio viro concipienti. extra. de poenit. & remis. cap. Officij.

Sacerilegus, Christia vel Calicem sacrum polluens, septem annis peniteat. In duobus non intrabit Ecclesiam, & usque ad quartum non offeret, & singulis septimanis, tribus diebus à carnibus & vino ieiunabit, & alia quedam. 12 q. 2 de viro.

Celans se cognoscisse mulierem, quæ contrahit cum fratre eius, septem annis peniteat. 35 q. 3 Si homo fornicatus.

Solenniter penitens, postea ad vomitum rediens, 10. annis peniteat. de poenit. dist. 5 Si quis verò.

Frangentes sponsalia filiorum; & filij consenserint, si post disenserint, 3 annis communione priuentur. 31 q. 3 c. vno.

Contrahens cum ea, quam pollut per adulterium, 5. annis peniteat. 31 q. 1 Si quis.

Cognoscens uxorem adulteram, antequam peniteat, tribus annis peniteat. 32 q. 1. c. Si quis.

Canones Pœnitentiales.

Sacerdos qui interest clandestinis despositionibus, triennio suspenditur. *de cland: desp: cap: vlt.*

Latro si vult confiteri, vel confitetur, in cæmeterio sepelitur, & oratur pro eo, & datur ei Corpus Christi. *13 q. 2. c. fi.*

Qui in dicendo Horas & alia officia, discrepat à sua Metropolitana Ecclesia ex contemptu. *c. de his 12 dist: per sex menses communione priuetur.*

Interfector Domini, vel vxoris, tunquam equitet, nec vehiculovehatur, nec contrahat matrimonium; usque ad 10. annos carnes non comedat, & vinum non bibat, & alia quæ habentur. *33 q. 2. at monere, &c. Quicunq. De diuo. c. 1.*

Matris interfector, annis depositis 10. annis pœnitiat. *32 q. 2. m. Latorem.* Et cum dicitur, quod maior pœnitentia imponitur interfectori uxoris, quam matris, dicitur quod maius peccatum est. *24 q. 1 Non offeramus.*

Violans votum simplicem, 3. annis pœnitiat. *27 dist: c. si vir.*

Dicens blasphemiam in Deum, & Beatâ Virginem, & Sanctos, 7. annis pœnitiat, secundum formam, quæ est extra. *de maledic: cap: fi.*

Episcopus iniustum ordinans in Clericum, sine iusta causa, per annum suspenditur. *64 dist: c. 1.*

Pro quolibet mortali peccato, debet pœnitere septem annis. *33 q. 2. hoc ipsum §. Hoc quanquam, nisi plus & minus à Canone imponatur, ut in præscripto §.*

Domum vel aream incendens, 3. annis pœnitiat. *de iniur: & dam: da. c. Si quis contra. ver. incendiarius.*

Comburens Ecclesiam, 15. annis pœnitiat, & eam restituar, & precium der pauperibus. *17 q. 4. & palea est.*

Celebrans excommunicatus, tribus annis pœnitiat. *2. & 6. facijs. à vino & carnibus abstineat. 11 q. 3 De illis.*

Degradatus celebrans, priuatim communione Corporis & Sanguinis;

Canones Pœnitentiales.

guinis Christi; usq[ue] ad ultimum diem, & in excommunicatione ~~mittit~~
mittat, & viaticū tantum in fine sumat. so dicit: c. Accedens.

Episcopus dissimulans corrigere venditionem ministerio-
rum, duobus Mensibus: Sacerdos hoc agens, quatuor; Diaconus tri-
bus; Subdiaconus, & alij inferiores, Iudicis arbitrio: i. q. i. c. Quia-
quid invisibilis.

In iustè excōmunicāns, uno mense suspensus est de sente. exc: c. Sacro
Sacerdos accedens ad sibi confessā, vel quā fecit confirmari, 12
annis poeniteat: & post retrudatur in Monasterium. Episcopus annis 15
maius, verò tradatur monasterio. 30 q. i Si quis Sacerdos & c. Non debet
maliter.

Scienter rebaptizatus, si pro hæresi hoc fecit, 7. annis poeni-
teat. 4. & 6. férijs, & 3. Quadragesimas, in pane & aqua. Si verò
propter infirmitatem, tribus annis poeniteat. Si verò ignoranter, nō
peccat: sed ideo non promouetur, licet sit excellens. De Consecra-
tione: 4. Qui bis extra de Aposto: c. z. & talis sit Monachus, & de foro Ec-
clesiae. De conse: dicit: 5 c. Diarium.

Si Episcopus, Presbyter, vel Diaconus, volens est rebaptiza-
tus, poeniteat quandiu viuir: alij verò Clerici, Monachi, & moniales
ab Hereticis volentes rebaptizati, 12. annis poeniteant, & tribus e-
runt inter Catechumenos; sepm inter Poenitentes. & annis duo-
bus eorum oblationes non recipiuntur: pueri verò post reconciliati-
onem communioni restituentur. De consecr: dicit: 4 c. Eos quoque.

Dicens coactus falsum testimonium, nec sequitur mors; duobus
annis poeniteat; si sponte, 5. annis. In Concilio Iberitano: quod est in an-
nua Decretali. De falt: cap: 1 §. 2.

Proprium filium opprimens; tribus annis, & uno in pane &
aqua poeniteat si sit baptizatus. De iis qui si occisi: c. fin.

Pro homine adultero, vel fornicatore, 9. annis; sed nunc nō
ita asperg. xi q. i prædicatum. & 33 q. 2 Hoc ipsum, & c. seq.

In iustè aliua accusans ad mortem, 20. diebus in pane &
& aqua.

Canones Pœnitentiales.

& aqua ieiunabit continuè, sive inter polatè: & per septem annos pœnitentebit: non tamen in pane & aqua, sed ad arbitrium Sacerdotis. Si vero per talēm accusationem quis accusatus membrum perdiderit, accusans tribus quadragesimis ieiunabit: Prima, ante Natalem Domini, secunda ante Pascha, tertia ante Festum S. Ioannis: quas quadragesimas S. Petrus instituit; & hæc probatur. *xx q. 5 c. 1 & 36 q. 1.*
Quicunque. Sortilegus, quadraginta dies. *Desertil: cap: 1 & in antiqua decretali, eo tit: ea: Reliquisti.*

Respiciens furta in astrolabio, duobus annis poeniteat. *Desertil: c. 2.*
Parochus res Ecclesiæ dilapidas, uno anno excommunicetur. *6 q. 7 Finis.*

Lustrans domum cum magicis, vel incantationibus, vel astud faciens, & qui ei consentit, & consuluit, 5. annis poeniteat. *26 q. 5 c. 1.*
qui divinationes. & c. nisi licet. *1 q. 1 c. 7.*

Iurás nō redire ad pacem, uno anno poeniteat. *xx q. 46.* Qui Sacramentum Incendiarius uno anno erit ultra mare, vel in Hispania: & qui hæc Pœnitentiam relaxar, uno anno suspenditur. *23 q. fin: 6.* Pessimum. Hodie à solo Papa absoluuntur. *Desenten: excommunicie: ea: Tuta.*

Filiam vel sororem spiritualem cognoscens matrimonialiter, & ei consentiens, septem annis poeniteat. *30 q. 3 Non oportet.*

Si gutta sanguinis Christi cadit in terram, Sacerdos quinquaginta diebus poeniteat: si super altare, & tranfit ad unum pannum, duobus diebus; si usque ad 2. quatuor diebus; si usque ad 3. 9. diebus; si usque ad 4. 20. diebus. *De consec: desf: & Qui bene.*

Si incautè dimisit, quamvis nihil nefandi acciderit, tribus mensibus ab officio suspenditur. *Extra de casto: Buchar: cap. 1.*

Occidens Iudeum vel Paganus, quadraginta diebus.

Occidens per insaniam non imputatur. *23 q. 9 Indicat. 15 q. 1 Aliquo. & e. illa. & c. si quis.*

Homicida Episcopus, 15. annis poeniteat, & deponatur: & semper peregrinetur. Presbyter 12: annis, & tribus in pane aqua, & depo-

Canones Pœnitentiales

deponatur; & Diaconus decem annis, & tribus in pane & aqua. 50.
q. 1. Si quis homicidium. Palea est.

In necessitate inequivocabiliter nihil quoad peccatum. 50 dist. c. Quicquid
sed quoad munditatem Ecclesie, ostendendam sic. 34 q. 2. c. In lectum.
& ad cautelam cum eo dispensandum est.

Pro incestu, vel coitu contra naturam, vel curia brutis, plus
quam 7. annis: quia Clericus deponitur, laicus excommunicatur. 39
q. 2. Hoc quicquam, & c. precedentem. De excessu pral. cap. Clerici.

Pro casuali homicidio, 5. annis poeniteat. 58 dist. Eos qui, & c. seq.
Pro voluntario, sine spe restitutionis deponitur: & 7 annis poe-
niteat. 50 dist. c. maior.

Occidens Clericum, aut Monachum, Diaconum vel Subdia-
conum, semper erit in Monasterio, nunquam ad seculum reuersurus:
& septem annis pœnitentiam publicam agat, & arma relinquat. 17 q.
4. c. Qui occiderit.

Contra hens contra interdictum Ecclesie, poeniteat uno mense,
vel ad arbitrium. extra de Matrim: contra interd: Eccle. contra. cap. 1.

Sacerdos se defendendo latronem interficiens, duobus annis.
De homic: c. 2. nunc per Clemen: aliter ordinatur. De homic: c. in Clemen.

Reuelans peccatum pœnitentis, deponitur, & ad agendum pœ-
nitentiam in monasterium retruditur. de pœnit. dis. 6 c. Sacerdos. De pa-
nit. & remis. cap. Omnis.

Vomens Eucharistiam per ebrietatem, si laicus est, quadra-
ginta diebus; si clericus, iexaginta: si Episcopus, nonaginta diebus: si
infirmus, septem diebus. de consecra. dist. & ea. Si quis per ebrietatem.

Pro periurio, quadraginta diebus in pane & aqua per septem
annos: & semper crit in pœnitentia. s. interiori. 6 q. 1 c. Quicunq. 22
q. 1 Predicendum.

Compulsus conditionaliter delurans, si est liber, 10. diebus, &
sequentibus annis; & si seruus, tres quadragesimas, & legitimas feri-
as. 22 q. 6. 1 p. Periurana

Canones Pœnitentiales.

Perjurias in manu Episcopi, vel in cruce sacrata, tribus annis: in no[n] sacrata, uno anno; ignoranter & coactus, tres quadragesimas. *zz. q. 5 c. 2.*

Scienter falsum iurans, vel alium iurare compellens, 40. dies in pane & aqua, & 7. annos poeniteat. *zz. q. 5 c. 3.* Si quis coactus.

Dejurans pro persona & rebus, vel pro aliqua necessitate, tres quadragesimas, vel tres annos: & unum ex illis in pane & aqua. *zz. q. 5 c. 4.* Si quis coactus.

Qui contra suum iuramentum in domini mortem machinatur, vel in eius regnum, seculum & arma relinqua, & in monasterium de- trudatur, & totum tempore vita sue poeniteat, & in fine tantum com- munionem accipiat. Si vero fuerit Episcopus, Presbyter, aut Diaconus, degradetur. *zz. q. 5 c. 5.* Si quis laicus. palea est.

Pro falsa mensura, 30. diebus in pane & aqua ieiunet. *extra de em- pto. & vendt. cap. 1.*

Presbyterum interficiens, 12. annis poeniteat. *extra de penit. & remiss. c. 2.*

Communis ans heretico inscius, & ex negligentia recipiendo, vel dando communionem, uno anno. Si scienter, 5. annis. quod si nesciens permittat eum in Ecclesia celebrare, 40. diebus: si vero propter reuerentiam, unum annum: si ad subversionem fidei, 10. an- nis: si autem fuerit hereticus, 12. annis poeniteat. *24 q. 1.* Si quis dederit.

Raptor, seu fur, vel director, reddet in quadruplo Ecclesiae or- namenta: alterius, duplum, & 7. annis poeniteat, 3. in pane & aqua. *27 q. 4 palea est.*

Clericus fur, vel effractor, septem annis, laicus quinque: sed si vi- lis erat res, vel bis furatus est, reddat: & anno poeniteat in pane & aqua. *17 q. 4 c.* Si quis clericus. palea est

Manum in Episcopum vel Presbiterum mittens, & Ecclesiam va- frans, aut impugnans, vel incendens, omnibus bonis proscribitur: & semper in monasterio inclusus poeniteat. *24 q. 3 c.* Quisquis per dolum. palea est. *Hoc autem*

Hoc autem ad notatione di gnum est, quod ubi ponitur poenitentia, &c. trium, vel pauciorum annorum, vel quadragésimarum à iure, &c. non adiungitur qualiter illo tempore debet quis poenitere; & hoc relinquitur arbitrio Sacerdotis, cùm poenitentiae sunt arbitriæ: ut prædicti in principio huius tractatus, de poenitentiis à iure impositis, Ipse vero Sacerdos, arbitrabitur eam per legitimas ferias faciendā secundum Canones. 11 q. 3 De illis. 50 dis. De his clericis. 82 dis. c. Presbyter. extra de homi. c. 2 & in aliis multis. & sic intelligo. extra de accus. de his qui filia. si. sponsa. duorum. c. 2. 22. q. 5 c. 8.

DECLARATIONES ALIQUOT SACRAE CONGREG. CONCILII Supra Constitutione san. me. GREGORII XV. de exemptorum priuilegiis &c.

Posita Constitutione fel. rec. GREGORII XV. de exemptorum
priuilegiis, &c. Dubitatur.

N liceat Episcopis visitare Altaria regularium Ecclesiarum, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdam Ecclesiis asservantur Sanctissimum Eucharistie Sacramentum, vel ubi audiuntur Confessiones personarum secularium?

I. An Episcopi possint Regularibus præscribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia restringere, ac moderari in sacramentis administrandis.

F

III. An

DECLARATIONS.

III. An facultas Episcopis per Constitutionem attributa in exemptionis tam seculares, quam regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius diæcesis?

IV. An eadem facultas competit inferioribus Prælati propriis territoriis, ac ita iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

V. Auper eandem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus una cum superioribus regularibus quarumcunque Abbatissarum &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac presidere; ius Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censetur?

VI. An Confessores Monialium ante editam Constitutionem deputati, debeant ab Episcopo examinari, & approbari?

VII. An superiores Regulares similiter ante ipsius Constitutionis publicationem electi, seu deputati, alia indigeant Episcopi approbatione pro Confessionibus sanctimonialium sibi subiectarum audiendis?

VIII. An Confessiones, quas audiant superiores Regulares electi, seu deputati, vel confirmati post publicationem, & scientiam temporis dictæ Bullæ, non obtenta Episcopi approbatione, sint nullæ, atque irritæ, necne?

IX. An Regulares generaliter ab Episcopo approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, censeantur etiam approbati ad audiendas Confessiones Monialium sibi subiectarum?

X. An Regularis ad audiendas Confessiones Monialium unius Monasterij ab Episcopo approbatus Confessiones Monialium alterius Monasterij audire possit?

XI. An Confessores Regulares extraordinarij semel ab Episcopo deputati, & approbati ad audiendas Monialium Confessiones prævna vice infra annum ad præscriptum sacri Concilij Tridentini, possint, virtute dictæ approbationis, pluriæ tanquam Confessores extraordinarij earundem Confessiones audire absque noua Episcopi licentia?

XII. Cum

DECLARATIONS.

XII. Cum in eadem Constitutione statuum sit, ut liceat Episcopo ex rationabili causa superiores Regulares admonere, ut amoueant Confessores Monialium, atque Administratores bonorum ad earumdem Monialium Monasteria pertinentium, in quibus superioribus id facere detestantibus, habeat Episcopus facultatem praedictos Confessores, & Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit: An eiusmodi causam Episcopus superioribus Regularibus significare teneatur?

XIII. An eadem Constitutione qua parte supponit Episcopi iurisdictioni Regulares delinquentes circa personas degentes intra septa Monasteriorum Monialium, aut circa claustram, vel bonorum administrationem eorumdem Monasteriorum, habeat locum in omnibus delictis, an vero solum in notoriis, & cum scandalo populi?

SACRA CONGREGATIO CAR-

DINALIVM. Concilij Tridentini Interpretum censue, Constitutionem factam: GREGORIUS XV. de exempliorum privilegiis, nequaquam subiecte Regulares exemptos, quibus cura animarum personarum secularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his, quo Sacrae personarum administrati nem coactentur, nisi cum in Sacramentis personis secularibus administrandis id. ea Regulares delinquunt. ac propterea.

Ad primum dubium respondit, Episcopis non licere in viam eiusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus non incumbit animarum cura personarum secularium, nec loca, vbi in iisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, vel vbi Confessiones personarum secularium audiuntur.

Ad II: Hac in parte Constitutionem nihil noui iuris induxit, nec ullam nouam autoritatem Episcopis in Regulares attribuisse.

DECLARATIONS

Ideoquem in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus prescribere, ut certis tantum in locis, ac temporibus aut certarum personarum Confessiones audiant, vel alias illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Quod si aliunde Episcopis huiusmodi facultas competat, illam non fuisse ab eadem Constitutione sublatam.

Ad III. Censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius diaecesis.

Ad IV. Non competere.

Ad V. Ius confirmandi Abbatias minime fuisse Episcopis per Constitutionem attributum.

Ad VI. Confessores quidem extraordinarios Monialium nullatus, posse post Constitutionem illarum Confessiones audire, nisi prius ab Episcopo diacono idonei indicentur, & approbentur. Ordinarios vero Confessores ante Constitutionis publicationem deputatos posse, durante triennio ab eorum deputatione inchoando, pergere in Confessionibus Sanctionalium audiendis absque alio examine, & approbatione Episcopi. Quod si contingat, ut illorum facultas a Sede Apostolica ultra triennium prorogetur, tunc debere eos ab Episcopo examinari, & approbari.

Ad VII. Superiores Regulares electos, seu deputatos ante ipsius Constitutionis publicationem, quibus alioquin facultas competit audiendi Confessiones Monialium sibi subiectarum, posse, durante eorum officio, pergere sine alia Episcopi approbatione in Confessionibus audiendis illarum tantum, quae sponte, ac proprio motu id ab eis petierint. At vero eos, qui post Constitutionem eligentur, aut quoquo modo deputabuntur, vel qui in eorum officiis, seu dignitatibus, expleto iam tempore a Constitutionibus cuiusque Ordinis, vel alias legitime praesinito, ad aliud

DECLARATI O N E S

alii tempis confirmabuntur, ne quaquam posse Sanctionem
lii Confessiones audire, nisi prius a Diaecesano Episcopo ido-
tei iudicati, atque approbatifuerint.

Ad VIII. Confessiones huiusmodi nullas, atque irritas esse.

Ad IX. Regulares generaliter ab Episcopo approbatos ad Con-
fessiones personarum secularium audiendas, ne quaquam cen-
seri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi su-
bie starum, sed egere quoad hoc speciali Episcopi approbatione.

Ad X. Regulari ad audiendas Confessiones Monialium vnius
Monasterij ab Episcopo approbatum, minime posse audire Co-
fessiones Monialium alterius Monasterij.

Ad XI. Confessores extraordinarios semel deputatos, atque ap-
probatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una
vice audiendas, haud posse plures in vim approbationis eius-
modi illarum Confessiones audire; sed ab Episcopo toties esse
approbandos, quoties casus deputationis contigerit.

Ad XII. Non teneri eiusmodi causant significare Superioribus Re-
gularibus, sed hoc relinqu arbitrio, & prudentiae Episcoporum
quorum conscientiam Sacra Congregatio serio onerauit, ne fa-
cultate sibi hac in parte attributa quoquo modo abutantur, eius
rei in districto Dei iudiciorum reddituri.

Ad XIII. Constitutionem habere locum in omnibus delictis, non
autem in notoriis tantum, & cum populi scandalo.

Quae Sacra Congregatio responsa ad se relata fel. rec. Gregorius XV. & Sanctiss.
D. N. URBANVS VIII. in omnibus approbarunt.

A. Card. Caetanus.

Profer Paganus S. Congr. Socia.

405 * 500 * 405 * 500

APPENDIX Quorundam pro rudioribus, & ex vnu Prouinciac.

De hū, qua interdictū tempore prohibentur.

DURANTE Interdicto, Divina Officia non siant in Ecclesiis, nisi cum conditionibus, & in certis priuilegiatis diebus Christma consecratur. Nulla verò Sacraenta Ecclesiastica administrantur, nisi Baptismus, Confirmatio, & Poenitentia, omnibus differenter. Eucaristia infirmis, & in periculo mortis constitutis tantum. Matrimonia sine Ecclesiastica solennitate contrahuntur. Decedentes laici in eisdem locis, Ecclesiastica careat sepultura. Clerici, ea quæ sunt Ordinis, exercere prohibentur, nisi in casibus à Iure expressis. Vide Bullā Prouincialē, lib: 4. Consil: Preuis. de tūculo Priuileg.

*Casus, in quibus Ecclesia, Camiteria, & Altaria, consecrari
aut reconciliari debent.*

Quelibet Ecclesia de novo constructa, debet consecrari, quæ licet sit consecrata, tribus casibus indiger consecratione.
Primo, si necicitur, vel dubitatur, an fuerit consecrata, nec appetatur aliqua scriptura, munimentum, seu alia quævis probatio: tali verè casu sufficit unius testis de visu, vel auditu testimonium, quandoquidem non agitur de priuicio alicuius.

Secundo, si Ecclesia exusta, parietes sint combusti, vel in interiori parte Ecclesie notabiliter decrustati, in toto, vel in parte maiori; quia consecratio Ecclesie in interiori parte consistit, ubi latus & crucis sunt. Si autem solum tecum comburatur non est consecranda.

Tertio.

APPENDIX

Terū, si parietes in tote, vel in parte maiore corruerint, ita
sod denuo oporteat eos simul reficere, etiam ex lapidibus eisdem
fecas, si corruerit solum testum.

Porro Ecclesia consecrata, quinquè casibus pollutur, iudi-
gens reconciliatione, & non consecratione.

Prīmū, propter homicidū in ea perpetratū, etiam sine sanguine.

Secundū, propter violentā & iniūcīsā sanguinis humani effusionē.

Tertiū, propter communissū in ea adulterium vel quamlibet se-
minis humani effusionem voluntariam.

Quartū, si in ea sepeliatur excommunicatus Hæreticus, vel pag-
nus, seu infidelis. Quo casu, talium corpora exhumanda, & proi-
cienda sunt, si discerni possunt ab aliis.

Quintū, si Ecclesia (& idem de Altari ac Cæmeterio) ab Epis-
copo publicē excommunicato consecratur, vel etiam reconcilietur, seu
benedicatur: quia ante reconciliationem, nec celebrari, nec sepeliri
ibi aliquis debet. Quod in omnibus Casibus suprà dictis intelligen-
tium, nisi in Casibus a iure expressis.

Cæmeteriū nouū est consecrādū, consecratū verò iisdē modis, qui-
bus Ecclesia, violatur, & reconciliatur. Si dubitatur esse consecratū,
idem fit, quod circa Ecclesiam, de cuius consecratione dubitatur: de-
bet enim consecrari. Porro violata Ecclesia, censetur etiam violatū
esse Cæmeterium, si Ecclesiæ est contiguum, alias secus.

Si autem Cæmeterium est violatum, non ideo Ecclesia est
execrata, ne minus dignum videatur trahere magis dignum.

Quod si duo Cæmeteria sunt contigua, intercedente tamen
pariete, uno ex illis polluto, aliud non censetur esse pollutum, etiam si
porta esset in pariete, per quam accessus esset ab uno ad aliud. Quo-
conq[ue] autem modo sit pollutum Cæmeterium, nemo sepeliri in eo
debet, antequam reconcilietur.

Et quoties

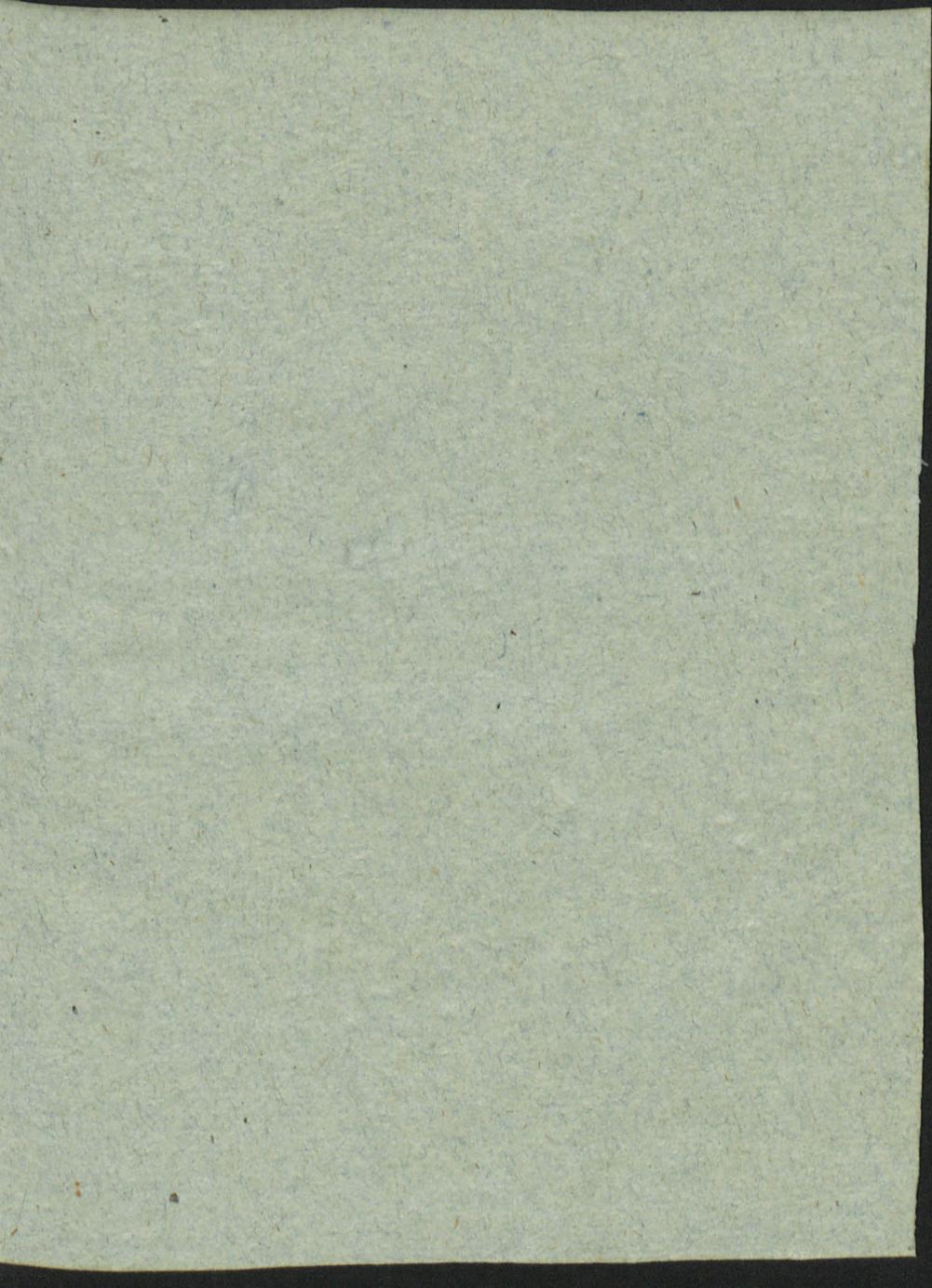
APPENDIX

Et quoties reconciliandum erit ob sepultum in eo Hæreticū ab in-
fidelem, prius corpus exhumandū est, & proiciendum, si discerni po-
test, ut de Ecclesia dictum est. Quando Ecclesia vel Cemeterium
occulte polluitur, & pollution non ducitur ad notitiam hominum, non est
opus reconciliationis; Polliens tamen Ecclesiam secretò, tenetur ad
grauem poenitentiam, & est casus Episcopalis, ratione sacrilegii.

Altarē est duplex. Vnū scilicet stabile & fixum: alterū mobile seu
portatile, quod & viaticū appellatur. Vtrūq; consecratur per Epi-
scopū. Portatilis vñus est in defecū non consecratorū, vel nonrecon-
ciliatorū altariū stabilium; super quo tamen in Ecclesia non consecra-
ta, celebrare non licet absque licentia Episcopi. Quotiens verò Ec-
clesia execratur, seu polluitur, totiens etiam altare stabile consecra-
tum in ea existens polluitur, & è contra, & in tali altari sic polluto,
celebrari non debet, donec reconcilietur. Altare autem reconse-
cridebet in casu fractionis, vel destructionis, aut motionis sigilli altaris
portatilis, aut tabulæ seu mensæ lapidis violatæ, vel effractæ, aut de-
structæ. De quorum aliquo ex præmissis, si dubitet, aut non sit reso-
lutus Sacerdos, consulere debet Episcopum, aut eius Vicarium.

9057
15.

2374

9057

15c

